**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
**ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**
**Декан**
географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК

“31” серпня 2026 року

# РОБОЧА ПРОГРАМА

# РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ СВІТУ

**Вид дисципліни (за компонентом ОП):** вибіркова
**Освітньо-професійна програма:** Середня освіта (географія)
**Спеціальність**: А Освіта
**Галузь знань**: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
**Рівень вищої освіти**: другий (магістерський)
**Факультет:** географічний
**Мова навчання:** українська

**Чернівці 2026 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Рекреаційні ресурси світу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (географія)»

**Розробник:** Ячнюк Марина Олександрівна, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат географічних наук, доцент.

**Викладач**, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни: Ячнюк Марина Олександрівна, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат географічних наук, доцент.

**Затверджено** на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту
Протокол № 1 від "28 " серпня 2026 року
Завідувач кафедри економічної географії
та екологічного менеджменту _____ **Валерій РУДЕНКО**
(підпис)

**Схвалено**
Науково-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від "31 " серпня 2026 року
Голова науково-методичної ради факультету _____ **Наталя АНДРУСЯК**
(підпис)

**Мета навчальної дисципліни є:** сформувати у студентів систему знань про рекреаційні ресурси світу, сучасні підходи до туристичного районування світу, особливості використання рекреаційних ресурсів у туристсько-рекреаційній діяльності, а також виявити проблеми і перспективи розвитку туризму в різних регіонах та країнах світу.

## КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

*Спеціальні компетенції:*

СК 1. Здатність критично аналізувати теоретичні основи фізичної та суспільної географії, картографії й інтегрувати їх у зміст шкільного курсу географії

СК 4. Здатність формувати в здобувачів розуміння глобальних проблем, цінностей сталого розвитку та екологічної відповідальності через зміст географічної освіти

*Програмні результати:*

ПРН 1. Критично аналізувати концептуальні засади фізичної та суспільно-економічної географії, картографії; обґрунтовувати взаємозв'язки між природними та суспільними компонентами географічної оболонки Землі

ПРН 4. Планувати та реалізовувати педагогічне або географічне дослідження: формулювати проблему та гіпотезу, добирати й застосовувати методологію, аналізувати дані, дотримуватися норм академічної доброчесності

## Опис навчальної дисципліни

### Загальна інформація

| Форма навчання | Рік підготовки | Семестр | Кількість | | Кількість годин | | | | | | Вид підсумкового контролю |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | кредитів | годин | лекції | практичні | семінарські | лабораторні | самостійна робота | індивідуальні завдання | |
| **Денна** | 1 | 2 | 3 | 90 | 12 | 10 | - | - | 66 | 2 | залік |
| **Заочна** | 1 | 2 | 3 | 90 | 4 | 2 | - | - | 84 | | залік |

### Структура змісту навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | денна форма | | | | | | заочна форма | | | | | |
| | усього | у тому числі | | | | | усього | у тому числі | | | | |
| | | л | п | лаб | інд | с.р. | | л | п | лаб | інд | с.р. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Змістовий модуль 1**. Рекреаційні ресурси та туризм | | | | | | | | | | | | |
| **Тема 1.** Рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько-рекреаційної діяльності. | 11 | 2 | 2 | | | 7 | 10 | | | | | 10 |
| **Тема 2.** Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів. | 12 | 2 | 2 | | | 8 | 11 | 1 | | | | 10 |
| **Тема 3.** Чинники розвитку туризму і формування туристичного попиту | 12 | 1 | 1 | | | 10 | 12 | 1 | 1 | | | 10 |
| **Тема 4.** Проблеми та перспективи рекреаційної діяльності в світі | 12 | 1 | 1 | | | 8 | 12 | | | | | 12 |
| Разом за змістовим модулем 1 | 45 | 6 | 6 | | | 33 | 45 | 2 | 1 | | | 42 |
| **Змістовий модуль 2.** Рекреаційне районування світу | | | | | | | | | | | | |
| **Тема 5.** Рекреаційні ресурси регіонів світу: Європейський, Азійсько-Тихоокеанський, Американський, Африканський, Близькосхідний регіони. | 28 | 4 | 2 | | 2 | 20 | 23 | 2 | 1 | | | 20 |
| **Тема 6**. Рекреаційні ресурси України | 17 | 2 | 2 | | | 13 | 22 | | | | | 22 |
| Разом за змістовим модулем 2 | 45 | 6 | 4 | | 2 | 33 | 45 | 2 | 1 | | | 42 |
| **Усього годин** | 90 | 12 | 10 | - | - | 66 | 90 | 4 | 2 | | | 84 |

## Тематика лекційних занять з переліком питань

### Тема 1. Рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько- рекреаційної діяльності.

1. Об’єкт та предмет вивчення дисципліни.
2. Поняття “об’єкт туризму та рекреації”, “рекреаційні ресурси” та “туристичний потенціал”.
3. Пам’ятки природи та культури. Заповідні території, види заповідання.
4. Матеріальна база туризму. Туристична інфраструктура.
5. Туристичні підприємства та їх види.

### Тема 2. Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів.

1. Рекреаційні природні ресурси та їх класифікація

2. Класифікація рекреаційної діяльності

**Тема 3. Чинники розвитку туризму і формування туристичного попиту**

1. Головні групи чинників розвитку туризму.
2. Природні та суспільно-географічні чинники розвитку туризму. Геополітичні чинники розвитку туристичної діяльності.
3. Класифікація умов та чинників, їх вплив на формування попиту на послуги туризму.
4. Групи умов і чинників формування попиту на туристичні послуги. Соціально-економічні умови формування ринку як чинник.
5. Види туристичного попиту. Стиль життя як чинник туристичного попиту. Типи споживачів туристичних послуг.

**Тема 4. Проблеми та перспективи рекреаційноїдіяльності в світі**

1. Проблеми рекреаційної діяльності в світі
2. Перспетиви рекреаційгої діяльності

**Тема 5. Рекреаційні ресурси регіонів світу: Європейський, Азійсько-Тихоокеанський, Американський, Африканський, Близькосхідний регіони.**

1. Загальні засади та основні схеми рекреаційного районування.
2. Особливості міжнародних рекреаційних потоків.
3. Рекреаційні регіони світу.
4. Європейський туристичний регіон
5. Азійсько-Тихоокеанський регіон
6. Американський регіон
7. Африканський регіон
8. Близькосхідний регіон

**Тема 6. Рекреаційні ресурси України**

1. Поняття, класифікація та значення рекреаційних ресурсів.
2. Природні рекреаційні ресурси України та особливості їх використання.
3. Історико-культурні рекреаційні ресурси України.
4. Територіальна організація та регіональні особливості рекреаційного потенціалу України.

**Тематика практичних занять з переліком завдань**

**Тема 1. Рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько- рекреаційної діяльності.**

1. Побудувати схеми, на яких відобразити співвідношення понять «вільний час», «дозвілля»,

«відпочинок», «розваги», «рекреація», «туризм».

2. Ознайомитися з підходами до визначення поняття «рекреація», дати їх характеристику, скласти таблицю.

3. Охарактеризувати туризм та рекреацію як соціо-еколого-економічну систему.

**Тема 2. Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів.**

1. Описати один із видів туристсько-рекреаційних ресурсів.

2. Навести приклади їх використання в туристсько-рекреаційній діяльності окремих країн.

3. Виявити проблеми та визначити перспективи використання даного виду туристсько-рекреаційних ресурсів в туристичній та рекреаційній діяльності.

4. Підготувати доповідь та презентацію.

**Тема 3. Чинники розвитку туризму і формування туристичного попиту**

1. Зробити розподіл між показниками, поділивши їх на дві групи: внутрішні та зовнішні
2. Згрупувати внутрішні чинники за групами
3. Розподілити показниками, поділивши їх на дві групи: об'єктивні умови формування туристичного попиту і суб'єктивні чинники формування туристичного попиту.

**Тема 4. Проблеми та перспективи рекреаційноЇ діяльності в світі**

1. Аналіз рекреаційних проблем за регіонами світу
2. Розробка туристичного продукту з урахуванням сучасних викликів
3. Дослідження змін у рекреаційній поведінці під впливом глобальних криз

**Тема 5. Рекреаційні ресурси регіонів світу: Європейський, Азійсько-Тихоокеанський, Американський, Африканський, Близькосхідний регіони.**

1. За літературними джерелами, Інтернет ресурсами виберіть природні туристичні об'єкти будь-якої країни світу, які б ви запропонували для відвідування туристів. Продемонструйте вибрані вами об'єкти на невеличкій презентації

**Тема 6. Рекреаційні ресурси України**

1. Дослідження природних рекреаційних ресурсів України Природні рекреаційні ресурси України та особливості їх використання.
2. Дослідження бальнеологічних рекреаційних ресурсів України
3. Оцінювання рекреаційного потенціалу регіонів України

**Самостійна робота студентів**

| № | Назва теми | год |
|---|---|---|
| 1 | Рекреаційні ресурси як основарозвитку туристсько- рекреаційної діяльності. | 7 |
| 2 | Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів. | 8 |
| 3 | Сутність туризму, його види та форми. | 10 |
| 4 | Проблеми та перспективи рекреаційноїдіяльності в світі | 8 |
| 5 | Рекреаційніресурси регіонів світу: Європейський таАзійсько-Тихоокеанський, Американський, Африканський, Близькосхідний регіони | 20 |
| 7 | Рекреаційні ресурси України | 13 |
| | Всього | 66 |

**Методи навчання**

*При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.*

**Методи навчання і викладання:**

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, навчальна дискусія, диспут);
- наочні (презентації, демонстрування, ілюстрування);
- практичні (практична робота).

**Система контролю та оцінювання**

**Методи контролю:**

- реферати;
- презентації результатів виконання практичних завдань;
- презентація творчих завдань;
- питання до підсумкового контролю.

**Форми контролю:**

- формами поточного контролю є усна чи письмова (реферат, практична робота, індивідуальне опитування) відповідь студента;
- формою підсумкового контролю – є залік.

**Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю**
**Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти**

| Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*) | | | | | | Кількість балів (залікова робота) | Сумарна к-ть балів |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Змістовий модуль 1 | | | | Змістовий модуль 2 | | | |
| Т1 | Т2 | Т3 | Т4 | Т5 | Т6 | | |
| 7 | 7 | 8 | 8 | 20 | 10 | 40 | 100 |

**Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

| **Оцінка за національною** | **Оцінка за шкалою ЄКТС** |
|---|---|

| шкалою | Оцінка (бали) | Пояснення за розширеною шкалою |
|---|---|---|
| **Зараховано** | A (90-100) | відмінно |
| | B (80-89) | дуже добре |
| | C (70-79) | добре |
| | D (60-69) | задовільно |
| | E (50-59) | достатньо |
| **Незараховано** | FX (35-49) | (незадовільно) з можливістю повторного складання |
| | F (1-34) | (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання |

**Перелік питань для самоконтролю і контролю навчальних досягнень студентів**

2. Що є об’єктом і предметом вивчення дисципліни «Рекреаційні ресурси»?
3. Розкрийте сутність понять «об’єкт туризму та рекреації», «рекреаційні ресурси» та «туристичний потенціал».
4. Яку роль відіграють природні та історико-культурні пам’ятки, а також природно-заповідні території у розвитку туристсько-рекреаційної діяльності?
5. Що належить до матеріально-технічної бази та туристичної інфраструктури? Охарактеризуйте основні види туристичних підприємств.
6. За якими ознаками класифікують туристсько-рекреаційні ресурси?
7. Які основні групи природних рекреаційних ресурсів виділяють та в чому полягають особливості їх використання?
8. Які існують види рекреаційної діяльності та за якими критеріями здійснюється їх класифікація?
9. Які основні групи чинників впливають на розвиток туризму та рекреаційної діяльності?
10. Як природні та суспільно-географічні чинники впливають на формування туристичних потоків?
11. У чому полягає вплив геополітичних чинників на розвиток міжнародного туризму?
12. Які соціально-економічні умови визначають формування попиту на туристичні послуги?
13. Які існують види туристичного попиту та як стиль життя, мотивація і споживчі вподобання впливають на вибір туристичних послуг?

14. Які основні екологічні, економічні та соціальні проблеми характерні для сучасної рекреаційної діяльності у світі?
15. Як масовий туризм і надмірне рекреаційне навантаження впливають на стан природних та історико-культурних ресурсів?
16. Які основні тенденції та перспективні напрями розвитку рекреаційної діяльності у світі в контексті сталого туризму?
17. У чому полягає сутність рекреаційного районування світу та які основні критерії використовують для виокремлення туристично-рекреаційних регіонів?
18. Які особливості формування та територіального розподілу міжнародних туристично-рекреаційних потоків?
19. Охарактеризуйте природні та історико-культурні рекреаційні ресурси Європейського туристичного регіону.
20. Які особливості рекреаційного потенціалу та основні напрями розвитку туризму в Азійсько-Тихоокеанському регіоні?
21. Охарактеризуйте основні рекреаційні ресурси та провідні види туристично-рекреаційної діяльності Американського регіону.
22. Якими рекреаційними ресурсами характеризуються Африканський та Близькосхідний регіони? Визначте їхні туристичні спеціалізації, проблеми та перспективи розвитку.
23. Які основні види рекреаційних ресурсів представлені в Україні та яке їх значення для розвитку туристично-рекреаційної діяльності?
24. Охарактеризуйте природні рекреаційні ресурси України, їх територіальне поширення та особливості використання.
25. Які основні групи історико-культурних рекреаційних ресурсів України та в чому полягає їхня туристична привабливість?
26. Які регіональні особливості розміщення рекреаційних ресурсів України та які чинники визначають формування і спеціалізацію основних рекреаційних районів?

## 7. Рекомендована література

1. Алєшугіна Н. О., Зеленська О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: загальний та регіональний огляд : навч. посіб. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2026. 216 с.

2. Носирєв О. О., Якименко-Терещенко Н. В. Туристичні ресурси України та світу : навчальне видання. Харків : НТУ «ХПІ», 2026.

3. Ковальська Л. В., Пархоменко О. Г. Теоретичні основи рекреаційної географії : навч. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 111 с.

4. Сюткін С. І., Корнус А. О., Корнус О. Г., Данильченко О. С., Король О. М. Теоретичні основи рекреаційної географії : навч. посіб. / за заг. ред. С. І. Сюткіна. Суми : Фабрика друку, 2022.72 с.

5. Гурова Д. Д., Шморгуненко Є. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. Запоріжжя, 2022. 110 с.

6. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки : навч. посіб. Одеса : Бондаренко М. О., 2022. 280 с.

7. Поколодна М. М., Гордієнко Т. В., Полчанінова І. Л. Туристичні ресурси України : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 222 с.

8. Поступна О. В. Туристичні ресурси України : конспект лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2020. 208 с.

vstup.vnu.edu.ua

9. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Київ : ОлдіПлюс, 2021. 472 с.

10. Віндюк А. В., Гурова Д. Д., Корнієнко О. М. Рекреалогія та курортна справа : навч. посіб. 2023.

11. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. Стереотипне видання. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2020. 428 с.

12. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство. Т. 1. Європа : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 282 с.

13. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство. Т. 2. Азія та Океанія : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 190 с.

14. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство. Т. 3. Америка : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 270 с.

15. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство. Т. 4. Африка і Близький Схід : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 280 с.

16. Безуглий В. В., Костащук І. І., Яворська В. В. Географія всесвітньої спадщини (туристичні атракції) : навч. посіб. Дніпро : ЛІРА, 2021. 528 с.

17. Аріон О. В., Уліганець С. І., Дмитрук О. Ю. Географія туризму : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ, 2019. 206 с.

18. Аніпко Н. П. Туристичне країнознавство. Західна та Північна Європа : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 240 с.

19. Ніколаєва О. І. Рекреаційно-туристичні ресурси України : метод. рекомендації до спеціального курсу для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Одеса : Видавець Букаєв В. В., 2023. 33 с.

20. Сич В. А., Яворська В. В. Географія світової спадщини : електрон. метод. рекомендації до практичних робіт. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2025. 36 с.

**Інформаційні ресурси**

1. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр (дата звернення: 30.10.2026).
2. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12 (дата звернення: 30.10.2026).
3. UN Tourism (Всесвітня туристична організація ООН). Офіційний вебсайт. URL: https://www.untourism.int/ (дата звернення: 30.10.2026).
4. UNESCO World Heritage Centre. World Heritage List (Список Світової спадщини ЮНЕСКО). URL: https://whc.unesco.org/en/list/ (дата звернення: 30.10.2026).
5. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний вебсайт. URL: https://www.tourism.gov.ua/ (дата звернення: 30.10.2026).

**Політика академічної доброчесності**

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного ніверситету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному ніверситету мені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);

- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;

- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.